

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

**ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ПЕРЕХІД МОВИ В ПИСЬМЕННИЦТВО
(«ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»)**

Тези доповідей
IV Міжнародної наукової конференції
6–7 квітня 2018 року

Харків – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

**ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ПЕРЕХІД МОВИ В ПИСЬМЕННИЦТВО
(«ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»)**

Тези доповідей
IV Міжнародної наукової конференції
6–7 квітня 2018 року

Харків – 2018

УДК 80:378.147.091(063)

ББК 80я431

X98

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 28.03.2018)*

Голова оргкомітету: Пасинок В. Г. – доктор педагогічних наук, професор.

Науковий керівник конференції-проекту:

Криворучко С. К. – доктор філологічних наук, професор.

Члени оргкомітету:

Черкашина Т. Ю. – доктор філологічних наук, професор;

Оржидський І. О. – доктор філологічних наук, доцент;

Песоцька Д. Л. – кандидат філософських наук, доцент;

Мерквантін С. – кандидат філологічних наук, доцент;

Белявська М. Ю. – кандидат філологічних наук, старший викладач;

Андрущенко А. О. – кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Лановий О. Г. – старший викладач;

Нестеренко О. І. – старший викладач;

Чуб В. П. – старший викладач;

Яценко І. М. – старший викладач;

Тимофєєва Ю. Є. – викладач.

Секретарі:

Мохаммад М. Н. – старший лаборант;

Бакараєва А. С. – лаборант

Бичкова А. С. – лаборант.

Адреса оргкомітету: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
ф-т іноземних мов, к. 7-73

тел.: (057)707-52-65

X98 Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво («Постколоніальні стратегії»): тези доповідей IV Міжнародної наукової конференції. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 160 с.

ISBN 978-966-285-475-6

У збірнику представлені тези доповідей наукової конференції, присвяченої проблемам літературознавства, лінгвістики, методики викладання іноземних мов і світової літератури.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних спеціальностей.

За зміст та достовірність фактів, викладених у тезах, відповідальність несуть автори.

УДК 80:378.147.091(063)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2018

Шапарева Н. О. ОСМИСЛЕННЯ ЗАПАДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ У ТВОРЧОСТІ Л.-Ф. СЕЛІНА.....	139
Шекера Я. В. ЗАГАДКИ КОМУНІКАЦІЇ АВТОРА І ПЕРЕКЛАДАЧА ЧЕРЕЗ ОРИГІНАЛ: ФЕНОМЕН «ПОДВІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ».....	141
Shymchyshyn M. M. HISTORY AS FICTION/FICTION AS HISTORY IN EDWARD JONES'S THE KNOWN WORLD.....	142
Шостак О. Г. ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОЛОНІАЛЬНИХ КОДІВ У РОМАНІ ДЖ. БОЙДЕНА «ОРЕНДА».....	144
Юферева О. В. ПРИБОРКАТИ ДИКУНА: ОБРАЗ КОЗАКА В ПОЛЬСЬКИХ МЕМУАРАХ XVII СТ. У ПОСТКОЛОНІАЛЬНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ.....	147
Iatsenko I. M. ECRITURE INCLUSIVE COMME TENTATIVE DE DEPASSER L'INVISIBILITE DU FEMININ.....	148
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	150

2. Bourdieu, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Routledge, 2013. Print.
3. Eyerman, Ron. *Cultural Trauma: Slavery and the Formation of African American Identity*. Cambridge University Press, 2001. Print.
4. Franklin, John H. *From Slavery to Freedom: A History of African Americans*. New York: Alfred A. Knopf, 1974. Print.
5. Halliburton, Richard Jr. «Free Black Owners of Slaves: A Reappraisal of the Woodson Thesis». *South Carolina Historical Magazine* 76.3 (1975): 129 – 42.
6. Hutcheon, Linda. *A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction*. New York: Routledge, 1988. Print.
7. Jameson, Frederic. *The Antinomies of Realism*. London and New York: Verso, 2013. Print.
8. Jones, Edward P. *The Known World*. Amistad, 2004. Print.
9. McHale, Brian. *Postmodernist Fiction*. London: Routledge, 1991. Print.
10. Michaels, Walter B. *The Shape of the Signifier: 1967 to the End of History*. Princeton: Princeton University Press, 2004. Print.
11. Pomeroy, Barry S. *Historiographic Metafiction or Lying with the Truth*. Bear's Carvery, 2015. Print.
12. Pressly, Thomas J. «'The Known World' of Free Black Slaveholders: A Research Note on the Scholarship of Carter G. Woodson». *Journal of African American History* 91.1 (2006): 81 – 87. Print.
13. Schweninger, Loren. *Black Property Owners in the South, 1790-1915*. Urbana: U of Illinois P, 1990. Print.

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОЛОНІАЛЬНИХ КОДІВ У РОМАНІ

ДЖ. БОЙДЕНА «ОРЕНДА»

Шостак О. Г. (Київ)

Загальновідомо, що історичний роман є найбільш залежним від офіційної й літературної ідеології нації. У романі відомого канадського письменника

корінного походження Джозефа Бойдена «Оренда» (2013), одному із найбільш читаних романів Канади у 2014 р., зроблена спроба історіософського переосмислення подій у сучасній Канаді в образах художньої літератури. Відбувається це за допомогою протипоставлення і взаємовідображення двох різних світів – корінного і європейського у історичній ретроспективі XVII ст.

Мета «Оренди» полягає зовсім не в тому аби створити оромантизоване індіанське минуле, такий собі дім «благородного дикуна». Навпаки, цей твір є радше дослідницьким, застосовуючи літературні прийоми, письменник прагне відтворити складні моменти індіанської історії, пов'язані із територією, що знаходиться на північ від сучасного Торонто. «Оренда» Бойдена як історіографічний роман перевизначає історію XVII ст. як своєрідний незакритий до теперішнього часу проект, який протистоїть установленим інтерпретаціям, що в імпліцитний спосіб контролюють історичні концепції, прагнучи замаскувати історичні корені впливу корінних етнічних груп у становленні сучасної Канади.

Читачам усього світу добре відомі гурони й ірокези, так само як історія поразки французів у герці за нові землі, завдяки подіям, описаним у романі «Останній із могікан». Ф.Купер зобразив могікан (один із народів, що входив до Ліги ірокезів) благородними, у той час як гурони на сторінках роману повсякчасно йменуються підступними.

Перегук можна вбачити і в іменах головних персонажів – підступний і кровожерливий Магуа, що перекладається як Хитра Лисиця, у Купера й вірний сподвижник Птаха, символ нескореності гуронів - Лисиця в «Оренді». Показово, що в «Останньому з могікан» Магуа гине разом із благородним Ункасом на останніх сторінках роману, сигналізуючи кінець індіанського світу в однаковій мірі як для благородних.. так і для підступних дикунів.

На сторінках «Оренди» Лисиця виходить живим із смертельної сечі, більше того – він залишається у захопленому ірокезами форті, але зовсім не для того, щоб прийняти ритуальне катування і довести свою гідність воїна, його інтенції зовсім протилежні – він розгортає партизанську війну проти ірокезів. Його

поведінку можна атестувати як підступну, бо він не вступає у відкритий бій, а натомість перерізає горлянки своїм ворогам, але з точки зору його співвітчизників він - справжній герой, бо зміг повернути назад цілу армію, ірокези відступили у переконанні, що на цій землі орудують розгнівані духи. У такий спосіб були врятовані рештки гуронів, котрі нині складають велику частину населення Квебеку.

Роман Дж.Бойдена часто порівнюють із романом Брайана Мура (BrianMoore) «Чорна сутана» (BlackRobe), де світ корінних народів Канади представлений очима священика -сзуїта. Сам письменник наголошує у своїх інтерв'ю, що він не згоден із позицією Мура, бо той створив невірне уявлення про корінних жителів континенту. «Я мав величезне бажання виправити це, продемонструвавши, що їхня культура була настільки ж складною і глибокою як і будь-яка світова культура того часу» [1].

Події 1635-1650рр. й особливо розгром гуронів ірокезами є семіотично виділеною подією, котра допомагає вибудувати особливий історичний ряд і поглянути на історію Канади під дещо іншим кутом зору. «Квебекське питання» є по цей день не вирішеною проблемою, тому перегляд історичного досвіду Бойденом спонукає до нового прочитання історії країни і її переосмислення.

Тема війни гуронів з ірокезами у романі Бойдена розкриває процес альтернативної ідентифікації канадської історії у декількох її аспектах. По-перше, спростовується виключно європейська система конструювання канадської ідентичності. По-друге, визначається її індіанський конструкт як прагнення рівноваги двох ідентичностей, акцентується важливість поєднання духовного і тілесного начал у корінному світогляді. Тілесно-корпоральні практики гуронів і ірокезів корелюються не тільки із хаосом та «руйнуванням меж» як природним простором буття, але й містять потенціал до позитивного самовизначення їхніх нащадків.

В художньо-філософській концепції «Оренди» вибудовується уявлення про історичну реальність Канади як про багаторівневу систему, де корінні народи стають об'єктивізованою величиною національної історії й ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Foran, Charles. Joseph Boyden mines Canada's bloody past for surprising spirituality. *Racism // The Globe and Mail*, 26 March, 2017. URL: <https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/book-reviews/joseph-boyden-mines-canadas-bloody-past-for-surprising-spirituality/article14169831/>

ПРИБОРКАТИ ДИКУНА: ОБРАЗ КОЗАКА В ПОЛЬСЬКИХ МЕМУАРАХ XVII СТ. У ПОСТКОЛОНІАЛЬНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Юферева О. В. (Київ)

Образ Запорізького козацтва, репрезентований у спогадах, щоденниках польських авторів XVII ст., вирізняється низкою ознак, які націлені на ототожнення його із варваром, а простір його існування – із межею цивілізованого світу. У «Щоденнику» Симеона Окозького (1637 – 1638), «Історії Хотинського походу» Якова Собеського (1621) думка про проблеми «приборкання» бунтівних дикунів артикулюється неодноразово. У «Щоденнику» (1643 – 1649) Богуслава Казимира Машкевича місцевість Запорожжя – це не обітована земля («ни один пап из нашего народу не заходил так далеко в степ в этом направлении» [1, с. 414]). Крізь оптику постколоніальної методології унаочнюється матриця ідеологічної конструкції, у якій задіяні опозиції варварства/цивілізації, стихійності/організованості, природи/культури.

Козак – сміливий, але і боягуз, вирізняється надзвичайною фізичною силою, але, разом із тим, слабкістю. Наприклад, у щоденнику Симеона Окозького, монаха домініканського ордену, що супроводжував походи польської армії, вода спонукає козака «на подвиги», а без неї він «глух, нем и гибнет как муха» [2, с. 218]. Окозький проводить паралель між варваром, ворогом цивілізованої людини, і відносинами між русином і поляком.